

Artă în exil

Americanii îl confundă cu un resort de lux iar fanii Madonnei ar pune pariu că este locul misterios din melodia „Secret Garden”. Palatul Fontainebleau își poartă cu discreție statutul de refugiu al exilaților celebri. De Diana-Florina Cosmin

Distanța dintre bulevardul Champs-Élysées și castelul Fontainebleau se parcurge la fel de rapid precum șoseaua București-Ploiești într-o zi fără mare trafic rutier. Diferă, însă, considerabil, numărul „navetiștilor”. Ca turist plecat din Paris într-o vizită la casa lui Napoleon Bonaparte, nu este nicio mirare dacă turul rezervat cu o săptămână înainte are un singur călător: pe tine însuși. Îndreptându-mă spre

Fontainebleau într-o zi de vară franceză dogoritoare, m-am simțit ca și cum urma să realizez un reportaj în exclusivitate, doar că „exclusivitatea” era deja veche de 300 de ani. „Am avut mulți turiști din SUA care credeau că palatul face parte din aceeași rețea cu SPA-ul Fontainebleau din Florida”, încearcă ghidul o glumă cu unicul său client (adică eu!), înfigând, tovarășește, încă un cui în reputația americanilor „insetați de cultură”. Ironia lui cu trimiterea „prieteni”

de peste Ocean mi-a amintit instantaneu de francezii eleganți, cu aer aristocratic, care priveau cu grimasă de dispreț tenișii din picioarele yankeilor dintr-un restaurant parizian exclusivist, exclamând, cu un oftat resemnat: „Ils sont des américains...”.

Totuși, dacă știi câte ceva despre trecutul regiunii Fontainebleau, numărul mic de turiști - fie ei și americani visând la resorturi de lux de acum trei secole - pare să respecte firea istoriei. Asta pentru

că palatul și pădurea Fontainebleau nu sunt nici SPA, nici grădina secretă despre care cântă Madonna („Somewhere in Fontainebleau/Lies my secret garden“), ci mai degrabă străvechea destinație a... exilaților. Pe scările de piatră ale palatului, în ceea ce se numește până în ziua de azi „La cour des adieux“, Napoleon Bonaparte și-a luat rămas bun în 1814 de la vechea sa gardă, plecând în exil în insula Elba. Tot în încăperile ornate bogat în încercarea de a transforma palatul într-o alternativă la Versailles (în stilul care avea să se consacre ulterior drept stilul „Fontainebleau“), se află și măsuța rotundă la care corsicanul și-a semnat abdicarea.

O urmă de cuțit rămâne dovadă a revoltei „împăratului republicii franceze“ în fața unei renunțări consimțite cu forța. De aproape 200 de ani încoace, fanta se tot lărgeste, pentru că niciun turist nu se poate abține să nu „simtă“ cu propriile mâini urmele mâinii lui Napoleon. În același Fontainebleau, Napoleon I-a invitat pe Papa Pius al VII-lea în 1804, pentru a-i pecetlui înscăunarea ca împărat (la momentul adevărului, i-a luat însă coroana din mâini și și-a așezat-o singur pe cap, în semn de dispreț față de clerul catolic). Opt ani mai târziu, Papa avea să-i devină prizonier, exilat tot în palatul de la Fontainebleau. Ultimul „proscris“ celebru al zonei a fost bolșevicul Lev Troțki, înaintea fugii în Norvegia și apoi în Mexic.

CORSICANUL PARVENIT. Nu doar palatul a fost marcat de o istorie a exilului. Satul Barbizon, așezat la poalele pădurii de la Fontainebleau a fost la rândul său destinația unui exod de ordin artistic. În jurul anului 1875, generația de pictori francezi

**Construcția
palatului a
început în secolul
al XVI-lea**

Încăperile palatului sunt ornate în stilul Fontainebleau: cu tapițerii, sculpturi și elemente de stucatură

peisagiști ai anilor 1830 și-a făcut ieșirea din scenă, lăsând loc impresioniștilor. Dezamăgiți de evoluția picturii franceze, maeștrii vremii au decis să se întoarcă la natură, autoexilându-se în (pe-atunci) cătunul Barbizon pentru a studia și picta natura în forma ei brută, neidealizată. La

O urmă de cuțit stă mărturie a revoltei „împăratului republicii franceze“ în fața abdicării forțate

douăzeci de ani după moartea lor, curentul avea să primească și un nume - „Școala de la Barbizon“, rămasă până în zilele noastre un magnet pentru pictorii nostalgici și boemi ai Europei. Întoarsă în Paris, ca un turist cărcotaș cu apetit pentru detalii peste medie, n-am putut să nu mă întreb de ce,

totuși, fiecare mareșal al lui Napoleon, de la St.Cyr la Grouchy, are un bulevard după numele său, în schimb „Nabulione“, cum îl alinta, în dialect corsican mama sa Leticia, nu se poate lăuda cu nicio străduță. Motivul poate fi ghicit ușor. Până în ziua de azi, francezii nu i-au putut ierta pe deplin lui „Nabulione“ tocmai faptul că era un „corsican parvenit“, cum îl descrie, nu lipsit de duioșie, Gheorghe Eminescu în cartea sa „Napoleon Bonaparte“.

Tot de dragul picanteriei istorice, asta m-a dus cu gândul hăt-depart, la epigramistul român Păstorel Teodoreanu și la celebrul catren compus în vremurile comuniste, când bulevardul Bonaparte (actual Iancu de Hunedoara) fusese rebotezat cu mare pompă... Ilie Pintilie, erou al socialismului. Într-adevăr, „Mare a fost și Bonaparte/Dar nu aici! În altă parte...“. Poate la Fontainebleau. **F**

Bine-ați venit în Bestiarium!

„Toate animalele sunt egale, însă unele sunt mai egale decât altele”. Deviza lui George Orwell din „Ferma animalelor” a renăscut din acuarela și creionul lui Walton Ford.

De Diana-Florina Cosmin

Walton Ford - „Trunchiul căzător”

După renumita grădină zoologică de la Schönbrunn, care atrage (împreună cu palatul și grădinile acestuia) aproape șase milioane de vizitatori în fiecare an, Viena tocmai și-a inaugurat în luna iunie un nou „parc” cu fiare sălbatice. Mai bine spus... cu bestii. Muzeul Albertina, situat la doi pași de Opera din Viena, găzduiește până în octombrie 2010 expoziția „Bestiarum” a artistului american Walton Ford, în vârstă de 50 de ani.

Aflate în primul lor tur prin Europa (prima oprire a fost Berlinul), cele 31 de tablouri în acuarelă, creion și cerneală pe hârtie se înscriu cu brio în categoria operelor de artă pe care fie le urăști, fie le adori, dar în fața cărora nu ai nicio șansă să rămâi indiferent. Comparate adesea cu ilustrațiile englezești în stil colonial din secolul al XIX-lea, tablourile pline de culoare ale lui Ford compun o lume stranie, în care paginile atlasului zoologic capătă elemente suprarealiste și nasc, împreună, o nouă formă de artă. Una care are mai mult de-a face cu satira politică și cu militanții ecologiști decât cu atmosfera idilică

a documentarelor de pe Animal Planet. Lumea lui Ford pare plină de culoare și viață, dar la o privire mai atentă, se vedește înspăimântătoare prin cruzime.

IRONIA VREMURILOR. La fel ca personajele lui Orwell din „Ferma Animalelor”, „bestiile” trăiesc drame, se zbat și suferă. O gorilă se sinucide cu pușca vânătorului pe care tocmai l-a ucis; o zebra linge un fagure de miere, fără să observe țeva unei puști răsărind din tufiș; o rață o înecă pe o alta, pentru „supraviețuirea celui mai puternic”; un stol de porumbei călători încearcă să țină în aer un trunchi de copac prăbușit iar un struț cu ciocul legat cu sfoară mărșăluiește într-un picior, în urma vânătorului care l-a capturat. Toate cele 31 de tablouri vorbesc, într-un singur glas, despre înfrângerea naturii de către om și subjugarea animalelor în numele unei superiorități vecină cu sângele și cu moartea. Fiecare creație a lui Ford este o poveste în sine, artistul strecurând subtil critici ale problemelor sociale majore: de la colonialism la politica zilelor noastre. **F**

Walton Ford - „Ornitomanție nr.3”

Walton Ford - „Întâlnire cu Du Chaillu”